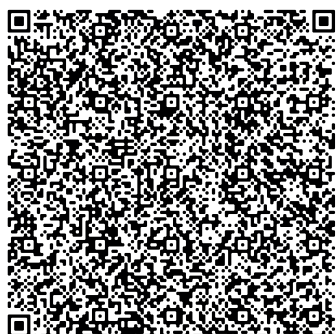

and development in the graduate, the future teachers of foreign languages, reflective knowledge, reflective thinking, reflexive position, reflective skills, methodological reflection. It is proved that methodological reflection in the process of mastering the methodological competence is realized in two ways: while the undergraduates with the proposed teacher training materials in information and communication and learning environment under actual conditions of the educational process in pedagogical practice. As a result of formation of methodical competence, taking into account the basic provisions of the reflexive approach should be professional and methodological development and personal transformation of the future teachers of foreign languages, formed readiness for constant reflexive activity, the interpretation of its own methodological advances on a personal level, that during the life will contribute to the formation of its own reflexive strategies and It will serve as a basis for improving teacher skills. The prospect of further research in this direction could be a theoretical basis and practical development of complex tasks for the formation and development of methodological reflection in the process of professional and methodical preparation of the future teachers of foreign languages.

Keywords: future teacher of foreign languages; independent work; information and communication training environment; methodical competence; methodological reflection; reflective approach; undergraduate.

Стаття надійшла до редакції 02.09.2016

Прийнято до друку 27.10.2016

УДК 37.0:37.013

Наталія Ржевська

ORCID iD 0000-0001-8695-5964

здобувач наукового ступеню,
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет ім. Г. Сковороди»
вул. Сухомлинського, 30, 08401 м. Переяслав-Хмельницький, Україна;
методист навчального відділу,
Київський національний торговельно-економічний університет
вул. Кіото, 19, 02156 м. Київ, Україна
zolotysya@ukr.net

ОСНОВИ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БАКАЛАВРА З ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТОРГІВЛІ ТА БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Автором зроблено спробу дослідити пакет актуальних компетентностей бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. У статті наголошується на неможливості визначення сталої сукупності компетентностей, адже нові реалії економічної сфери вносять корективи до функціональних обов'язків фахівця. Автором проаналізовано та узагальнено перелік компетентностей зазначеного фахівця, що визначені в профілях освітніх програм зазначеної спеціальності вищих навчальних закладів України. Досліджені та обґрунтовані правові основи для певних компетентностей. Автором досліджено основи правової компетентності бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що уособлюють в собі поняття правової культури, правового менталітету, правової свідомості, правової поведінки.

Ключові слова: бакалавр з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності; компетентність; правова культура; правова поведінка; правова свідомість; правовий менталітет.

Вступ. В умовах включення України до європейської міжнародної політики на перший план виступає співставлення знань та стандартів якості українського та європейського простору, конкурентоспроможність українських фахівців, актуальність і затребуваність їхніх компетентностей суб'єктами міжнародної політики. В умовах інноваційного розвитку підприємництва, посилення торговельних оборотів, інтеграції України у світовий біржовий ринок змінилися вимоги роботодавців до якості підготовки майбутніх випускників, розширилася сфера їх професійної

діяльності. Описані аспекти обумовлюють нагальну потребу у дослідженні актуальних компетентностей бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Мета статті – узагальнити перелік актуальних компетентностей бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що заявлені у профілях програм провідних вищих навчальних закладів України. За допомогою аналізу визначити роль правової компетентності для формування інших компетентностей бакалавра зазначеної спеціальності.

Правова компетентність в підготовці бакалаврів з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Сучасні науковці досліджують проблеми формування у фахівців галузі управління та адміністрування наступних компетентностей: професійної (Л. І. Вишневецька, М. О. Вовк, В. В. В'язовська, Л. І. Долбілова, Н. М. Зелюк, О. І. Кобзар, Л. В. Лебедик, Т. І. Можейко, С. Е. Мороз, О. В. Трауцька), комунікативної (В. С. Ісакова, В. Л. Іщенко, Л. І. Кандзюба, Н. В. Твердохліб), психологічної (І. С. Тодорова), конфліктологічної (М. О. Коростелін) тощо. Науковці наголошують на необхідності формування не тільки професійних, але й соціально значущих компетентностей. Це пов'язано із процесами глобалізації та розвитком інтенсивних наукоємних технологій.

Для більшості країн із високим рівнем конкурентоспроможності національних економік ці тенденції створюють передумови для переходу від екстенсивного використання людських ресурсів із низьким рівнем базової професійної підготовки до інтенсивного використання висококваліфікованої робочої сили, більш гнучкої у сфері ухвалення рішень і в процесі адаптації до нових технологій. Останнє зумовлює збільшення попиту на висококваліфікованих спеціалістів-універсалів, які мають не тільки спеціалізовану професійну підготовку, але й успішно оволоділи навичками підприємницької та управлінської діяльності (Сисоєва С. О., Батечко Н. Г., 2011, 79).

Питання переліку необхідних компетентностей бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності залишається відкритим, адже нові реалії економічної сфери вносять корективи до функціональних обов'язків фахівця.

Виникає проблема надзвичайно швидкого оновлення знань та технологій у зв'язку з виявленням так званого «періоду напіврозпаду компетенції». У деяких науково-технічних галузях через декілька років спостерігається тенденція зниження удвічі рівня професійної компетентності фахівців, тому цей рівень має постійно підтримуватися (Дубасенюк О. А., 2013, с. 254).

Компетентності фахівців, на нашу думку, є відображенням реальних тенденцій розвитку сфер виробництва та життєдіяльності людства. Отже їхня актуальність є змінним явищем, що детермінується існуючою реальністю.

Здійснивши аналіз профілів досліджуваної спеціальності ми узагальнили напрацювання академічного персоналу щодо програмних компетентностей та результатів навчання, якими повинні оволодіти випускники спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (див. Табл. 1). В ході нашого дослідження були використані напрацювання наступних університетів: Львівська політехніка, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Донецький національний університет ім. Туган-Барановського, Хмельницький національний університет.

Спробуємо виділити компетентності, що мають правову основу.

К1. Сучасні тенденції, напрямки і закономірності розвитку вітчизняної науки в умовах глобалізації й інтернаціоналізації визначаються станом об'єктивної реальності, що відображена в нормативно-правових актах, а також стратегіями розвитку суспільства, що також мають законодавче оформлення. Згідно з Академічним тлумачним словником української мови «закон» – це сукупність таких загальнообов'язкових правил та державних постанов, що визначають суспільні відносини людей (Словник української мови, 1972, с. 154). Отже, закон можемо трактувати як юридичне оформлення об'єктивної реальності.

К 2, К 3. Базові знання в галузі економіки і підприємництва передбачають знання суті галузі, зв'язків між складовими, основних характеристик. Сутність і зміст понять «підприємництво», «торгівля», «біржова діяльність» пов'язане з процесом розвитку явищ в економіці та економічних теоріях (Яковенко О. З., 2013, с. 80). Розвиток економічних явищ оснований на правових традиціях, що характеризують специфічність ідеального і матеріального буття права у контексті уявлення про його історичний розвиток. Підкреслимо, правова традиція – це не самі правові явища, а категорія, яка пояснює їх своєрідність, особливість з огляду на історію їх виникнення і розвитку (Вовк Д. О., 2012, с. 89).

К 5. В суть цієї компетентності закладено поняття правової поведінки. Суть застосування знань на практиці полягає в знанні стратегій, стереотипів правомірної, ефективної поведінки для досягнення певної мети. Правова поведінка має свідомо вольовий характер, який виражається зовні у вигляді дії або бездіяльності, здійснюється у формах реалізації норм права – додержання, виконання, використання (громадянами), правозастосування (посадовими особами), спричиняє юридичні наслідки – юридичні акти, юридичні вчинки.

К 6. Інформаційна база спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ґрунтується на нормативно-правовій документації як основі для провадження зазначених видів діяльності. Безпосередньо сама здатність здійснювати пошук та аналізувати інформацію залежить від індивідуальних психічних процесів особистості, але важливим є адекватність та авторитетність інформації, з якою ведеться робота. Особистісний досвід, думки, переконання суб'єктів економічної діяльності є важливою категорією інформації, але вона відображає суб'єктивну реальність. Натомість нормативно-правова база як інформаційна основа економічного світогляду є об'єктивним відтворенням існуючого стану та перспектив економічної системи.

К 8. Для того, щоб розв'язувати поставлені задачі та приймати відповідні рішення потрібно мати уявлення про межу своїх повноважень в певній ієрархічній структурі (підприємства, організації тощо) та права щодо реалізації власних рішень в державі

Таблиця 1

Узагальнений перелік компетентностей бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у галузі підприємництва, торгівлі і біржової діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів підприємництва, торгівлі і біржової діяльності, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	<p>К 1. обізнаність та розуміння філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямків і закономірностей розвитку вітчизняної науки в умовах глобалізації й інтернаціоналізації;</p> <p>К 2. базові знання в галузі економіки та підприємництва, необхідні для освоєння професійно-орієнтованих дисциплін;</p> <p>К 3. базові уявлення про основи філософії, політології, права, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності;</p> <p>К 4. здатність до аналізу та синтезу;</p> <p>К 5. здатність до застосування знань на практиці;</p> <p>К 6. здатність здійснювати пошук та аналізувати інформацію з різних джерел;</p> <p>К 7. мати навички розроблення та управління проектами;</p> <p>К 8. уміння розв'язувати поставлені задачі та приймати відповідні рішення</p> <p>К 9. здатність до письмової та усної комунікації українською мовою;</p> <p>К 10. знання іншої мови(мов);</p> <p>К 11. уміння працювати як індивідуально, так і в команді;</p> <p>К 12. уміння ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях;</p> <p>К 13. креативність, здатність до системного мислення;</p> <p>К 14. потенціал до подальшого навчання;</p> <p>К 15. відповідальність за якість виконуваної роботи.</p>
Спеціальні (фахові) компетентності	<p>К 16. здатність володіти та адекватно використовувати понятійно-категоріальний апарат та методологію сучасної економічної теорії для ідентифікації актуальних економічних явищ та процесів, проблем і протиріч суспільного розвитку</p> <p>К 17. базові знання основних нормативно-правових актів та довідкових матеріалів, чинних стандартів, інструкцій, офіційних класифікаторів товарів та інших нормативно-розпорядчих документів у підприємстві, торгівлі та біржовій діяльності;</p> <p>К 18. базові знання технічних характеристик, і правил експлуатації комунікаційних мереж і технічних засобів у сфері електронної торгівлі та Інтернет-банкінгу;</p> <p>К 19. знання з обчислювальної техніки та програмування, володіння навичками роботи з комп'ютером для вирішення задач спеціальності;</p> <p>К 20. знання основ охорони праці, виробничої санітарії і пожежної безпеки під час роботи з устаткуванням та обладнанням;</p> <p>К 21. знання сучасних технологічних процесів та систем технологічної підготовки виробництва;</p> <p>К 22. здатність використовувати та впроваджувати нові технології, брати участь у товарознавчій та митній експертизі;</p> <p>К 23. здатність розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, що впливають на формування підприємницьких рішень;</p> <p>К 24. здатність застосовувати професійно-профільовані знання й практичні навички для розв'язання типових задач спеціальності, а також експлуатації сучасних аналізаторів та приладів у сфері експертизи товарів;</p> <p>К 25. здатність використовувати знання й уміння для розрахунку економічної ефективності, дослідження, вибору та проектування підприємницьких рішень;</p> <p>К 26. уміння ідентифікувати, класифікувати та описувати роботу систем і складових шляхом використання аналітичних методів і методів моделювання;</p> <p>К 27. уміння досліджувати проблему та визначати обмеження, у тому числі зумовлені проблемами сталого розвитку, впливу на навколишнє середовище та безпеку життєдіяльності;</p> <p>К 28. уміння проектувати системи експертизи товарів;</p> <p>К 29. уміння аргументувати вибір методів розв'язування спеціалізованих задач, критично оцінювати отримані результати та захищати прийняті рішення.</p>

в цілому. Важливим є усвідомлення правомірності своїх рішень та методів розв'язання поставлених задач. Правова свідомість в цьому аспекті є важливим регулятором правомірності методів та дій в життєвих та професійних обставинах.

К 11. Уміння працювати в команді передбачає наявність толерантної поведінки, знання особливостей культури інших націй, їхні традиції. Глобалізаційні та інтеграційні процеси у світі, всеохоплююча інформатизація вимагають від людини уміння жити серед інших, співпрацювати з тими, хто відрізняється культурою, традиціями, релігією, мовою тощо, оскільки в епоху глобалізації відбувається істотне розширення спектру професій, пов'язаних із міжкультурними комунікаціями. Міграція населення планети, створення глобальних комунікаційних мереж і корпорацій, реалізація міжкультурних проєктів призводить сьогодні до того, що будь-яка професійна діяльність здійснюється у полікультурному контексті (Сисоева С.О., 2014, с. 87). Толерантність, повага до традицій інших ґрунтується на знанні особливостей організації держави, правового укладу, устрій держави тощо від яких залежать організація суспільних зв'язків, соціальна ієрархія тощо.

К 14. Потенціал проявляється під впливом певних факторів, що створюють сприятливі умови для його розкриття. Потенціал до подальшого навчання охоплює як індивідуальні характеристики, так і мотив, що спонукає до навчання. На нашу думку, таким мотивом здебільшого виступає невідповідність рівня наявних знань, умінь, навичок необхідному рівню для вирішення певних проблем і ситуацій. Причиною невідповідності є швидкий темп оновлення інформації, її старіння та знецінення. Для того, щоб інформація, якою володіє особистість була актуальною, достовірною, пріоритетною варто слідкувати за змінами в нормативно-правовій документації та правовій системі в цілому, адже саме вони відображають рівень суспільного прогресу, патентують нові винаходи, забезпечують дотримання авторського права тощо.

К 15. Відповідальність за якість виконуваної роботи можна розглядати з позицій моралі та права. І. С. Самощенко і М. Х. Фарукшин стверджують, що відповідальність – це державний примус щодо виконання вимог права, який містить осуд діянь правопорушника з боку суспільства і держави (Самощенко І. С., 1974, с.6). Отже, відповідальність ґрунтується на знаннях чинного законодавства та норм моралі, що утворюють основу для правової поведінки та правової свідомості.

К 16. Правильне, логічне застосування професійної термінології, що є законодавчо оформленою, характеризує якість професійної підготовки фахівця.

К 17. Не потребує уточнення.

К 18-21. Знання технічних характеристик, правил експлуатації комунікаційних мереж і технічних засобів, обчислювальної техніки, програмування,

основ охорони праці, виробничої санітарії і пожежної безпеки, технологічних процесів та систем технологічної підготовки виробництва передбачає опанування законодавчих основ зазначених знань.

К 22. Товарознавча та митна експертиза є співставленням існуючих характеристик об'єкта з законодавчо визначеними характеристиками. Таким чином, основою для проведення експертизи виступають знання нормативно-правової бази, здатність її практично використовувати, вміння документально оформлювати результати експертизи.

К 23. Здатність розуміння соціальних, екологічних, етичних економічних аспектів полягає в світосприйнятті, основою якого виступають індивідуальні психічні характеристики особистості, культура нації, національні традиції тощо. Розуміння вищезазначених аспектів не може відбуватися без їхньої суб'єктивної оцінки, аналізу попереднього стану і трансформаційних процесів кожної сфери. Розуміння сучасних соціальних, екологічних, етичних економічних тенденцій не можливо без порівняння з попередніми віхами розвитку цих сфер в Україні та порівняння з іншими державами. Такий досвід можливо здобути аналізуючи правові традиції та становлення правової культури, адже вона виконує абсорбційну функцію, що полягає в накопиченні і відтворенні характерних для певного періоду особливостей організації і становлення всіх сфер життя. Правові традиції і правова культура беззаперечно є показниками рівня соціальних, екологічних, етичних, економічних досягнень суспільства.

К 25. Вихідними точками проектування підприємницьких рішень є поняття прибутку та законності. В цій площині будується стратегія розвитку підприємства, організації тощо. Тому правомірність як правова категорія визначає напрями в яких мислиться стратегічний розвиток підприємства.

К 27. Проблеми сталого розвитку, вплив на навколишнє середовище та безпека життєдіяльності мають глобальний характер. Для того, щоб їх досягнути потрібно мати мислення «громадянина світу».

У Канта мислення зводиться до трьох правил. Перше правило: мислити самому; друге – мислити несуперечливим чином. Тобто мислити так, щоб не суперечити самому собі. Або можна сказати інакше: щоб думка, перебуваючи в русі, не руйнувала б сама себе. І третє правило: мислити так, щоб бути здатним дивитися одночасно на мислиме або на свою справу очима іншого (це і означає бути «громадянином світу») (Мамардашвили М. К., 1987).

Мислення громадянина світу передбачає розуміння глобальних проблем людства, і також передбачає дотримання обмежень в своїй діяльності. Так, освоєння рослинного і тваринного світу, є важливими компонентами в капіталістичному процесі, що призводить до «екологічної дезорганізації» (Johnson H., South N., Walters R., 2015, с. 147). Мислення громадянина світу виховується через вплив виховання, навчання, набуття досвіду. Основою для форму-

вання такого мислення, на нашу думку, виступають як індивідуальні якості особистості, так і оточуюча реальність, з якої набувається інформація про світ. Саме інформаційні потоки визначають вектор особистісних інтересів, широту та глибину когнітивної складової мисленнєвих процесів. Інформаційні потоки, що формують мислення громадянина світу базуються на відображенні об'єктивної реальності не конкретної спільноти, а всього світу. На таке відображення здатні лише діяльність всесвітніх організацій.

В даний час широко визнається таке положення: держави, створюючи міжнародні організації, наділяють їх певною право- і дієздатністю, визнаючи за ними здатність мати права і обов'язки, брати участь у створенні та застосуванні норм міжнародного права, стояти на варті дотримання норм міжнародного права.

Беззаперечною є правова природа світових організацій. Правоздатність та дієздатність цих організацій формує загальне розуміння розвитку світу, його проблем та перспектив. Інформаційна база діяльності світових організацій формує розуміння глобальних проблем людства, вектор економічного розвитку, стратегії та перспективи розвитку світу. Отже, правова природа світових організацій має вплив в питанні розуміння і здатності визначати обмеження, у тому числі зумовлені проблемами сталого розвитку, впливу на навколишнє середовище та безпеку життєдіяльності.

К 29. Доводити правильність прийнятих рішень є важливою здатністю фахівця будь-якого рівня та галузі. Фахівець приймає рішення ґрунтуючись на впевненості про його доцільність і правильність. Правильність в даному випадку отожднюється з істиною. Тобто прийняте рішення є істинним, беззаперечним. Таке рішення має базуватись на догматичній інформації, лише в цьому випадку не доводиться підтверджувати прийняті рішення. Рішення на основі беззаперечних істин Конституції, Конвенції про права людини та громадянина,

Загальна декларація прав людини не можуть бути спростовані. В межах конкретного підприємства, організації це означає, що економічна діяльність повинна базуватись на принципах свободи, захисту гідності людини тощо. Отже, всі рішення, який би економічний зміст в собі не несли, за вихідну точку мають брати конституційні принципи.

Висновки. Отже, правова компетентність в профілі програми підготовки бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності визначається окремою компетентністю та одночасно є основою для формування інших компетентностей. Така її фундаментальна роль може бути визначена як феномен в підготовці фахівців.

Правова компетентність виступає в ролі фундатора при формуванні інших компетентностей, формуванні правового мислення, правової свідомості, правової культури, правової поведінки, актуалізації правового менталітету, що визначають професійний і життєвий успіх. В більш широкому розумінні правова компетентність є необхідною умовою для гармонійної інтеграції в європейську систему цінностей та освіти.

Така позиція підтверджується сучасною місією Української держави, що полягає в здобутті гідного місця серед європейських країн і збереженні цінностей людського життя, свободи, гідності, законності і справедливості. Ці аксіологічні поняття являють основу для досліджуваного нами поняття правової компетентності, що являє собою інтегральне поняття і є за своєю суттю не тільки знанням формального законодавства, але й має духовний стрижень. Це значить, що майбутній фахівець повинен мати сформовану правосвідомість, правильні психічні установки щодо правового мислення, правової поведінки. Отже, перспективи подальших досліджень вбачаємо в педагогічному моделюванні етапів, принципів, методів формування правової компетентності бакалаврів з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Література

1. Вища освіта України: реалії сучасного розвитку / С. О. Сисоєва, Н. Г. Батечко / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Київський університет імені Бориса Грінченка, Національний університет біоресурсів і природокористування України. – К : ВД ЕКМО, 2011. – 368 с.
2. Вовк Д. О. Правова традиція: підходи до розуміння / Д. О. Вовк // Вісник Академії правових наук України : зб. наук. пр. / редкол.: В. Я. Тацій та ін. – Х. : Право, 2012. – № 2 (69). – С. 44.
3. Дубасенюк О. А. Модернізація системи освіти в Україні в умовах сучасних глобалізаційних процесів / О. А. Дубасенюк // Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія : монографія / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Віктора Огнев'юка, Світлани Сисоєвої. – К. : ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2013. – 460 с.
4. Мамардашвили М. К. Проблема сознания и философское призвание [Электронний ресурс] / М. К. Мамардашвили // Доклад, сделанный в Институте философии АН СССР в декабре 1987 г. – Режим доступа: <http://www.psychology.ru/library/00005.shtml>
5. Самощенко И. С. Сущность юридической ответственности в советском обществе / И. С. Самощенко, М. Х. Фарукшин. – М. : Знание, 1974. – 44 с.
6. Сисоєва С. О. Проблеми полікультурної освіти у педагогічних дослідженнях польських учених / С. О. Сисоєва // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2014. – № 2. – С. 87-91
7. Словник української мови. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/zakon>

8. Яковенко О. З. Сутність і функції підприємництва в інтеграції виробництва на основі кластерів у системі національного господарства / О. З. Яковенко // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 1. – С. 79-87.

9. Johnson H., South N., Walters R. The commodification and exploitation of fresh water: Property, human rights and green criminology. *International Journal of Law, Crime and Justice* 44 (2016) p. 146-162, DOI: 10.1016/j.ijlcrj.2015.07.003.

ОСНОВЫ ПРАВОВОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БАКАЛАВРОВ ПО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВУ, ТОРГОВЛИ И БИРЖЕВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Ржевская Наталия, соискатель научной степени, ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет им. Г. Сковороды», ул. Сухомлинского, 30, 08401 г. Переяслав-Хмельницкий, Украина; методист учебного отдела, Киевский национальный торгово-экономический университет, ул. Киото, 19, 02156 г. Киев, Украина, zolotysya@ukr.net

Автором предпринята попытка исследовать пакет актуальных компетентностей бакалавра по предпринимательству, торговле и биржевой деятельности. В статье отмечается невозможность определения постоянной совокупности компетентностей, ведь новые реалии экономической сферы вносят коррективы в функциональные обязанности специалиста. Автором проанализирован и обобщен перечень компетентностей бакалавра по предпринимательству, торговле и биржевой деятельности, определенный в профилях образовательных программ указанной специальности высших учебных заведений Украины. Исследованы и обоснованы правовые основы для выделенных компетентностей. Автором исследованы основы правовой компетентности бакалавра по предпринимательству, торговле и биржевой деятельности, что представляют собой совокупность понятий правовой культуры, правового менталитета, правового сознания, правового поведения.

Ключевые слова: бакалавр по предпринимательству, торговле и биржевой деятельности; компетентность; правовая культура; правовое поведение; правовое сознание; правовой менталитет.

FOUNDATIONS OF LEGAL COMPETENCE OF BACHELORS IN BUSINESS, TRADE AND EXCHANGE ACTIVITIES

Rzhevskaya Natalia, the competitor of a scientific degree, SHEE «Pereyaslav-Khmelnytsky State Pedagogical University of G. Skovoroda», Sukhomlinsky s., 30, 08401 Pereyaslav-Khmelnytsky, Ukraine; Methodist of educational department, Kyiv National University of Trade and Economic, Kyoto str., 19, 02156 Kiev, Ukraine, zolotysya@ukr.net

In the article is noted the importance of forming not only professional, but also general competencies. The author attempts to investigate the package of the actual competences of Bachelor in Enterprise, Trade and Exchange activities.

The article emphasizes the impossibility of determining a sustainable set of competencies, as new realities of the economic sphere make adjustments to the functional responsibilities specialist. The author analyzed and summarized the list of competencies of profiles of educational programs of higher education in Ukraine. Investigated and substantiated the legal basis of specific competencies. The author concluded that the phenomenon of legal competence in education process for Bachelor in Enterprise, Trade and Exchange activities is on the basis of the results of research on the concept of legal culture, legal mentality, legal awareness and legal behavior as the primary basis for the formation of other competencies. Based on the general list of competencies Bachelor of Enterprise, Trade and Exchange activities have been allocated competence with the legal framework. It was analyzed each allocated competence and based on the legal, philosophical and social principles proved its legal basis. It is concluded that the legal competence profile program Bachelor of Enterprise, Trade and exchange activity is determined by a separate authority and is also the basis for the other competencies. This is its fundamental role can be defined as a phenomenon in education training.

Legal competence acts as a founder in the formation of other competencies, formation of legal thinking, legal awareness and legal culture, legal behavior, legal updating mentality that define professional and life success. In a broader sense the legal competence is a prerequisite for a harmonious integration into the European system of values and education.

Keywords: bachelor in Business, Trade and Exchange activities; competence; legal awareness; legal behavior; legal culture; legal mentality.

Стаття надійшла до редакції 29.09.2016

Прийнято до друку 27.10.2016